

KÖZMŰVELŐDÉSI, TÁRSADALMI, GAZDÁSZATI, IPARI, KERESKEDELMI ÉS NEVELÉSÜGYI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSMEGYE ÉS A MEGYEI TANFELÜGYELŐSÉG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELEN:

hétenként egyszer, vasárnap.

Egyes számok 20 krajozárjával kaphatók
könyvkereskedésekben.

A kéziratok a szerkesztőséghez, pénzek s reklamációk a kiadó-hivatalhoz utasítandók.

Kéziratok vissza nem adatnak.

Előfizetési feltételek.

Vidéken és Léván házhoz küldve:

Egy évre 5 frt - kr.
Hat hóra 2 frt 50 kr.

Előfizetési pénzek postautalvánnyal is küldhetők.

Hirdetések.

Hivatalos hirdetések díja a bélyeg-illetékkel együtt: 1—100 szóig 1 frt 30 kr., a 100-on fölül minden szó 1 krajával számítottik. E hirdetések után járó díj előlegesen küldendő be.

Magán hirdetések: négy hasábos petit sor egyszeri közléséért 7 kr., kétszeriért 6 kr., többszöriért 5 kr. — Bélyegdij minden egyes beiktatásért 30 kr.

A nyilttérben: minden három hasábos garmond sor díj 20 kr.

Az elhagyott árvák ügye.

II.

Azon áldozatkészség, mely városunkban a nőközönség részéről az elhagyott, vagyontalan árvák megmentése körül s azoknak ellátásában nyilvánul, az emberi szeretet legszebb példáját tünteti elő.

Lélekemelő azon nemes verseny és buzgalom, melylyel mindenki siet filléreit a szeretetnek ezen oltárára letenni. Csakis ezen versenynek, ezen buzgalomnak lehet köszönni, hogy az eddig csak épülettel bíró s más alappal és eszközökkel nem igen rendelkező árvaház, rendeltetéséhez képest, az árvák befogadására még ez évben, annak végszakában megnyitathatik; s az elhagyott, vagyontalan árvák az új év megnyitásával új életnek örvendezhetnek.

Örömmel is regisztrálhatjuk e tényt, mely a városunk közönsége részéről minden időben s szakadatlan láncolatban tanusított áldozatkészségnek egyik legszebb részét, láncszemét, összekötő kapcsát képezi.

A nemes büszkeség érzete méltán foglalhat helyet városunk közönségének keblében, midőn látja, hogy mindaz, amivel bír, amivel a kultúra és humanizmus terén rendelkezhetik — (távol legyen tőlünk az oktalan kérkedés, nagyzás és föltűnés akarata) — saját erejének, munkálkodásának köszönheti. — A szerenese, mely más, kedvezőbb helyzetben lévő halandóknak különféle intézeteket állított, — városunknak nem jutott osztály részül; bár nem tagadhatni, sőt hálával el kell ismerni, hogy az általa megindított cselekvésben voltak oly örömnappjai is, midőn buzgó támogatásban, segélyzésben része sítettett az ügyszeretet által.

S midőn nőközönségünk ezen áldozatkészsége előtt meghajlunk, nem hunyhatjuk be meg sem szemünket a naponként fölmerülő, újabb és újabb szükségletek elől, melyeknek fődözése még igen tetemes áldozatokat igényel, melyek erőnket tekintve, tán kimerülésünket okozhatják.

Ennek elkerülése végett az erőknék nagyobb tömörülésére van szükségünk. Ezt az által véljük elérhetni, ha (mint az árvaház programjában kimondatott, hogy nem csak helybeli, hanem vidéki árvák menhelyül szolgálанд az) — a vidéki erőket is a városiakkal egyesítjük.

Az általunk a múlt évben fölvetett eszme, az elhagyott vagyontalan árvák megmentése szellőztetésekor utalunk arra, hogy megyénkben, geográfiai helyzetünket tekintve, legalább két árvaintézet állíttassék: egyik Ar-Maróthon a Zsitva-mente, másik Léván a Garam-mente számára. — Azt hisszük ezek szerint, hogy a városunkban életrehozott intézet fölvirágzása körül csoportosulni legjobb s leghelyesebb volna az egész Garam-mentének.

Gondolkozzunk felőle!

A lefolyt év tanügyi történetéből.

(Vége)

A tanító egyletek működése ez évben általában élénk volt.

Mindenekelőtt említsük meg az 1878. évben tartott „Egyetemes Tanítógyűlés Végrehajtóbizottságának” ez évi pünkösdi ülését. Molnár Aladár fölött emlékeztető mondatot. Az Eötvös-alap pénztára meg lett vizsgálva s teljesen jóváhagyva. Az Eötvös-alap szabályainak módosítására s átadása kérdésének megvitatására bizottság küldetett ki. — A kisdnevelés törvény útján

rendezése tárgyában az országgyűléshez ismét kérvény intéztetik. (Kisdnevelésünk valóban stagnál. A Szathmáry Károly kiküldetése nem eredményezett kellő, tettekben nyilvánuló mozgalmat.) — A néptanítók jogkörének megállapításáról a választmány a jövő végrh. biz. ülés számára tervet készít. — A Fröbel nevelésügyi elvek a népiskolában alkalmazandók. — Molnár Aladár alapítvány létesítettik.

Elismerésemelőt működést fejtettek ki a b-pesti tanító-egyletek mindenike, a zólyom-taróczmegyei, a nógrádi, aradi, brassói, kolozsvári, általában a legtöbb tanító-egyesület a magyarosodás, s a népisk. egészügy érdekében. — Nevezetes, hogy az erdélyi, gör. kath. tanító-egyletek újlag szerveztettek. — Orüllünk az egyleti élénk működéseknek, csak a sok egyletnek nem, mert ez szétforgácsolja az erőt s bizonyos választalat von még az ugyanazon téren működő állami, községi és felekezeti tanítók között is. Valódi tömörülés vezetne csak célhoz; ettől azonban nagyon távol állunk!

A tanszerek között megemlítendők a Gönczy új táblái: „A hasznos s kártékony házi állatok”, „Az ehető s nem ehető hazai gombák”. A Péderly-féle számológép s a Kozma-féle térképtartók, s a Feszly-féle rajzfűzetek.

A paed irodalom terén működők sorából kiemelendők: Lederer, Emerichy, Kiss Aron, Gyertyánffy, Rill, Torna F., Gyurkovics, Radó V., Szabó M., Szóke L., Schneider, Kármán, Névy, Ballagi, Orbán, György A., Suppan V., Vass M., Verédy K., Zsengeri S. és többen, részint önálló műveik, részint a lapokban megjelent cikkeik által.

A közoktatásügyre nagyobb áldozatot hoztak: Ófelsége, a király; Samassa, Simor, és Hajnald érsekek, Ipsilanti Ilona, Pallavicini Sándor, Perczel I., Smith F., Desevffy Ottó, Ferenczy L., Raffay K., Eszterházy M., Deutsch L., Supka Jeromos, Weisz B., Babarczy S., Maglódi, Wodiáner B., Blaha L., Schuster Konstantin, Károlyi Tiborné, Festetich Dénes, Kostialik I., Czárán T. — Az adományok értéke több száz-ezerre tehető.

A jubileumot ülő s kitüntetettek közül megemlítendők: Lederer Ábrahám, kitünő pedagógus, Tóth József, pestmegyei érdemes tanfelügyelő, Békey Imre, Czirfusz Ferencz, Boosor Antal, Dr. Pauler Tivadar, Ney Ferencz, Tóth Lajos, Leblanc Fülöp. — Trefort Agost Öngyméltósága is megülte minisztersége 10 éves jubileumát. Az ő nevéhez közoktatásügyünk sok nevezetes s maradó alkotása fűződik. A megtiszteltetés, melyben részesült, jobban senki által sem lett megérdemelve. Beszédéből, mint tetteiből nyilvánult az ő fokozatosan, fontolódva haladó s alkotó természete és ereje, melynek köszönhetjük, hogy ma e fokon állunk.

Halottaink ez évben nagy veszteségeket okoztak nekünk. A nemzet nagy halottja, Arany János, a mi halottunk is. — Bárány Ignác, a magyar paedagógia egyik kiváló irodalmi művelője s gyakorlati tanfelfőnök nincs többé! — Elhaltak: Magyar Antal, Szikay Béla, Dévay Bálint, Pázmány György, Pátkay Károly, Chikán Mihály, Szegedi Sándor, Schmidt János, Landau R. Léon.

Pótlag el kell még mondanunk egyet-mást. A tanító nem lehet altiszt a katonaságnál. Legyen e helyett mind ezredes a — népnevelés terén. — Nehány tanítót azon kitüntetés ért, hogy a min. által iskola-látogatóvá neveztetett: Illényi István, Orbók Mór s még egy pár. Bizony ez nem is annyira kitüntetés szeréntünk, mint a dolog természetes rendjéből folyó következetesség. — Sok tanítónak évi fizetése alig rug 100, mond száz pengő forinttra!

A t a k a r é k b é l y e g j e k intézménye a Magy. Atalános Takarékpénztár-Részvénytársulat által nálunk is meg fog honosulni. Szeréntünk határozottan ezelszerűbb az isk. takarékpénztáraknál. — Az iparoktatás érdekében Jágócsi Péterffy József min. biztos ur több vidéki városban járt szétnézni, mozgalmat indítani s a szóban levő iskola mielőbb leendő megnyitására közeledni.

A debreczeni ref. zsinat egyház-alkotmányozó végzése ismételtén megvitatva s fölterjesztve megerősítettek. A közoktatás-ügyről szóló fejezet elhagyatott addig, míg a kormány e törvényjavaslata törvényvé nem válik. — Az ág. ev. egyház egyetemes gyűlése a magyarság érdekében szigorú határozatokat hozott. — A Magy. Paed. Szemle

háza, a Molnár Aladár s Bárány Ignác síremlékére gyűjtés folyik. — S c h l a u c h r. kath. püspök, Hajnald s Samassa érsekek újabb nevezetes nyilatkozatokat tettek az állam és egyház viszonyát különösen pedig a r. kath. egyház önkormányzatát s a tanulmányi alapokat illetőleg. Nevezetessé teszik e szavakat elmondók; egyébként sok téves fölfogás, némi elfogultság látható bennök azok előtt, kik tisztán a magyar állam érdekei szemüvegén át nézik. — A magy. Tan. Orsz. Árvaháza javára eddig 250 frt. körül gyűlt be. — E m l i t s ü k meg Trefort Á. legújabb irodalmi művét: „Kisebb dolgozatok az irodalom, közgazdaság és politika köréből”, mely már csak azért is érdekes előttünk, mert a mi miniszterünk írta; hívjuk föl a figyelmet Sebesztha Károly műveire; ajánljuk a Magy. Paed. Szemle, Népevelők Lapja, Család és Iskola, Népiroda, Nemzeti nőnevelés, Felvidéki Tanügy, Kisdnevelés, Orsz. Középisk. T. E. Közlönye, Magyar Tanügy cz. paedagógiai s a Magyar Philozóphiai Szemle cz. lapokat, folyóiratokat: s nagyjában elmondunk minden nevezetesebbet a magyar tanügy lefolyt évi történetéből.

Lázás mozgalom, sok és jó irányu eszme, számtalan ezelszerű intézkedés történt ez évben: legyen áldás mindeniken!

Ujfalussy Sándor.

A nő korszakai.*

Ezen értekezlet föladata: rövid vonásokban kitüntetni azon elveket, melyek szerint a nők társadalmi helyzete egyes korszakokban szabályozást nyert. E szabályozásnak, mint civilizációknak van tehát története. Életünk édes társának más volt a helyzete az antik civilizáció legelőkelőbb képviselője, a római nemzet keblében, — más a keresztény középkorban, és ismét változó a modern civilizáció népeinél. És ime, ki van jelölve ezen elmélkedés elég tág mezeje ugyan, melyet azonban azért választottam ily értelemben, hogy az emberi nem egyik felének életviszonyairól lehetőleg kereked képet nyerhessünk.

I. Életviszonyok a régi római társadalomban. A római nemzetnél a férfi járma viszonyban nehezedett a szegény nő vállaira. Maga a törvény megengedte, hogy a törvényes feleség oldala mellett, egy nem törvényes is tartathassék, mely viszony természetesen a nők között gyulöletes verseny szülőjévé lön. Az ősmagyar még barbár korában is idegenkedett a több nejeségtől, csak egy hitvessel, feleséggel osztá meg szerelmét, mi azt bizonyítja, hogy az asszony náia mindig nagy becsülésben részesült. A mi szindarabjaink, regényeink hősnői a jeles és nem olyan női alakok, de rendszerint a jó nyer a gonosz fölött jutalmat, a szeretet, imádás augsyalai az erényesek, a hűk; — az erénytelenek ellenben tárgyai a megvetésnek. Nem úgy az ős Rómában. A feleség mindig mint kedélytelen, titkos bűnökkel telt, iszákos, tolvajlelkű lény mutatattik be, — csakhogy a másik nyereje meg a férfi vonalmát. Nem az erényes nőt, a tiszta erkölcsi szépséget énekelte meg a költő, franciaia XIV. Lajos hirdét udvar hölgyeinek rokon jellemek voltak az imádás tárgyai. Az ókor leghíresebb, ma is szellemök fönségeért unnevelt bölcsészei — ott, hol magasztos női alakok tiszteletéről van szó: haszontalan törpék.

Ez az a korszak, mikor még a nő meg volt fosztva legszebb koronájától. A római nő soha sem volt ön-jogu önmga sorsának ura soha sem volt. A férfi feleségének élet- és halálura vala. A férfi önmaga kimondta hitlen felesége fölött az ítéletet. Soha önmurává nem lenni, örökös függésben élni, saját vagyonát nem élvezhetni, egy ember tulajdonává válni, személynék nem, de csak dolognak, mely adatik s kölesönöztetik, tekintetni legkisebb kihágásért a férfi itélőszéke elé állíttatni, bottütek alatt elveszni, azon gyalázatnak lenni kitéve, hogy eltaszítatik, ha szépségét és ifjuságát elvesztette: ez volt a római nő helyzete. Azon nőt, ki szeszes italokkal élt, eredetileg férje halállal sujthatta. Innét keletkezett az átölél, szokása, hogy azt, ki ivott, lehellenen meg lehetett legyen ösmerni.

A római társadalomban a férjtől függött feleségét bármikor egy mássikkal kicserélhetni. Már ez oknál fogva is gyűlölhették a nők férjeiket. Vettek is szives részt forradalmakban, csakhogy elvesztve uraikat,

* Fölvastatott Ar-Maróthon a f. hó 2-án tartott kaszinóestélyea.

Különfélék.

üzvegyekké válhattak legyen. A nők tehát ekkor valódi szeretetben nem részesülének. Es fajok ilyen megvetése koronként fölbresztette bennük a gyűlölet és bosszu engesztelhetlen és közösen nyilvánuló haragját. Hogy azonban mire képes ekkor a nő, mutatja a római társadalom története. Az 5-ik században előkelő római hölgyek méreggel küzdöttek férjeik élete ellen. Következésképpen ez összeesküvésnek az lón, hogy 170 lett köztülök halálra ítélve és kivégezve. A nők gyűlöletét különösen az fokozta, hogy férjeik igen könnyen törvényesen válhattak meg tőlük. Korunkban csak komoly, nagy indokok alapján eszközölhető a házassági kötelék megszüntetése, ellenben a római férj nem pirult a válás okául fölhozni azt, hogy neje pusztá fejjel ment ki házából, hogy meglepte az utczán halkán beszélve kétes jellemű nővel, hogy neje a férj tudta nélkül vett részt a nyilvános játékokban. A nagy Cicero is elkergette második feleségét, mert az elsőnek halálán örvezdeni látszott. Ha az arcz ráncokba kezdett vegyülni, a fog fényét elvesztette, a bőr hervadásnak indult, kikergettetett a nő. A 6-ik században 540 táján nagyon zokon vették a római hölgyek azon tilalmat, mellyel fogva nem volt megengedve több színű ruhát viselniük és megszorítottat az arany ékszerök használása. Megtörtént ennek folytán, hogy saját fajuk kiirtását határozták el, leánygyermekük kigyilkolása által. Minthogy azonban ezen rettenetes eszköz nem vezetett célhoz — a szokásos fegyverhez, t. i. kokeretia és hízclgéshez folyamodtak. Majd valóságos lázadásba törtek, az összes utczákat s a középületeket ostromolták, és azon törvény, mely hiúságukat megsértette, eltöröltetett.

Mikor később megfosztattak minden örökségtől s csak a férfi-nemnek hagyatott fönn minden jog, — ismét szövetkeztek egy bosszu-hadjáratra, melyben tömérdek férj felesége által gyilkoltatott meg. Még korunkban vén asszonyok is sietnek férjhez menni, és pedig nem ritkák az esetek, hogy 60, 70 sőt 75 éven fölüliek lépnek az oltár elé, mert csak a kis Belgiumban évente körülbelül 100 ily korú nő köti meg a monstre-házasságot, még pedig olykép, hogy egészen fiatal emberek 60 éven fölül nőekkel, 23 év alatt 131 ily undoros házasságot kötöttek meg; — addig a római birodalomban az itt vázlatosan esetelt viszonyok között — valóságos összeesküvés állott elő a házasság intézménye ellen. Így aztán Augusztus óta több császár kénytelenített büntetéssel sújtani a coelibátust. A házas élet nagy veszélylyel fenyegettetett annak természetes ellenségei, az aglegények által, kik a kényelmes élet pamlagain hevertették nyomoru napjaikat. Az aglegénynek nincs kit szeretnie, csak önmagát, nincs kinek áldozatot hoznia, csak saját énjének él, rendszerént önző lény, melyből mentül több van, annál kevesebb a két nem közötti nemes kötelék, annál lazábbak az erkölcsök s így nagyobbodik a társadalom veszélyeinek száma.

És a családi élet megrothadása volt egy nagy indoka a világ akkori legnagyobb nemzete halálának, mely nemzet története a nő vaskorának szomorú lapjait tölti be. A classikus ókor tehát nem ösmerte még a testvériséget, az igazságos jogviszonyt a két nem között. Nézzük miképen viselkedett a szép nemmel szemben a keresztény középkor.

(Folytatása köv.)

— A hazafias áldozatkészség egy újabb eklatáns nyilatkozatát láttuk Léva városának f. hó 7-én tartott közgyűlésén, melyben a lévai főgymnázium ügye hatalmas lendületet nyert. A közgyűlés ugyanis egyhangu lelkesedéssel 12,000 forintot szavazott meg a főgymnázium építkezési szükségleteire, olyképen, hogy a 12,000 forint 12 év alatt törlesztendő kölesön utján legközelebb megszerzi s a jelentékeny összeget azonnal átszolgáltatja illetékes helyére. Örömtől áthatottan tudatjuk e fontos eseményt, mely ékes tanúságot tesz arról, mennyi szívet, mennyi nagyot tehet az összetartó lelkes akarat. De nem dícsérjük magunkat, ékesszólóbban dícséri tettünket az előremozdított czél szentsége, melynek diadalra juthatását kétségbevonni többé már nem lehet. E szerint a város által megszavazott 12 ezer forintot Barsvármegye lelkes adományához, a 8 ezer forinthez adva: összesen 20,000 fit áll rendelkezésre a főgymnáziumi építkezés ügyében. Ugyanezen közgyűlés kimonotta, hogy a magas kormányának a tanerök fizetéséről való kegyes gondoskodásáért, — s a megye főispánjának pedig főgymnáziumunk ügyében tett odaadó fáradozásaiért — küldöttségileg fogja kifejezni elismerő köszönetét. Megyénk és városunk megtette a maga lelkes áldozatát, most még csak a közönség van hátra, s hisszük, hogy ez is siet tehetsége szerint leróni a magáét; hisszük ezt annyival is inkább, mert annak idején a megye vezérférfiai azon remélhető ígéretet tették, hogy a megye és város példája után a nagy közönség részvevő adakozása elmaradni nem fog. Mi részünkről teljesen elérkezett alkalomnak tartjuk már a jelen időt, hogy a főgymnázium megyei és városi bizottságai sikerrel megkezdhessék az anyagi segély gyűjtését. — Ez ügyre vonatkozólag jövőre bővebben.

— Folyó év december 5-én tartotta városunkban a Bars megyei gazdasági egyesület rendes évnegyedes közgyűlését, melyben a múlt 1881. évi egyesületi zárszámadások és a jövő 1883. évi egyesületi költségvetés vétetett tárgyalás alá; amazokra nézve, a számvizsgáló bizottság javaslata nyomán a fölmentés megadatott, emez az elnökség által előterjesztett javaslat nyomán megállapított. A közgyűlés egyéb tárgyai némi kisebb fontosságú miniszteriális leiratok tudomásvételével intézve el, az egyesület jövő évi tevékenységének programja a jövő évi januáriusi gyűlésben fog tárgyalás alá terjesztetni. Mélyebb érdekltséget keltő volt az egyesület elnöke, gr. Keglevich Istvánnak a gyűlés végén, a hazai bortermés értékesítésének tárgyában kiadott s itt előterjesztett, Franciaországban ez ügyben tett utazása eredményének s javaslatának a tagok között kiosztott ismertetése s azon fölhevítése, hogy bortermesztőink az e hó 17-ikén Budapesten tartandó, s egy szövetkezetet létesíteni czélzó gyűlésben megjelenni igyekezzenek. A szövetkezet létesítésének eszméje a jelen voltak által kedvezőleg fogadtatt. s hisszük, hogy bortermesztőink közül számosan fogják magukat, ha nem is talán személyesen, de megbízóik által érdekeltetni s képviseltetni.

— Kőrmözbánya város közönsége az ottani szegény árva- és iskolásgyermekeknek téli ruhával való

ellátására 100 fitot, a kőrmözei kir. bányahivatal pedig 10 fitot adományozott. Kőrmöcz városa egyszersmind az Arany-szobor, nemkülömben a tyroliai és karinthiai árvizkárosultak javára megindított gyűjtés élére külön-külön 25 fitnyi adománnyal állott. — Ugyanott a koresolyázó évad f. hó 3-án nagy részvét mellett a koresolyázóegylet jégpályáján megnyittatott. Ez évben is a koresolyázók száma sok fiatal bájos hölgyrel szaporodott, mi annyival örvedetesebb, mivel a koresolyázóegylet eddigi örvedetes fölvirágzását nagyrészt a hölgyek tudvalevőleg hatályos támogatásának köszöni.

— Adakozás. A „Közönség köréből“ czimű rovatunkban „egy szülő“ a legnemesebb intencióktól vezéreltetve, gyűjtést indított az óvodai kiskedek karácsonyi örömlünnepének szervezése céljából. — Az adományokat lapunk szerkesztősége elfogadja s rendeltetése helyére juttatja. — Eddig, e célre befolyt adományösszeg 5 fit; melyhez járultak: Egy szülő 3 fittal, H. S.-né 2 fittal.

— Vadászat. Br. Nyáry Bélánál Bagonyán a múlt hó 25-én igen érdekes vadászat volt, melyen budapesti vendégek s a vidékről pedig Baross Kálmán és István, Hoffmann Sándor, Udvardy Károly s a szives házigazda vettek részt. A kis, alig 1200 hold kiterjedésű vadászterületen — mely a leggondosabb kezelés alatt áll, 4 özbak, 3 esászármadár, 1 róka és 20 nyul lett az eredmény. — Ugyancsak a múlt hó 21-én báró Révay Simon, egy, a vidéken szokatlan kőszáli sas tőlt táj n a i birtokán. A gyönyörű példány — kiterjestszett szárnyakkal több egy ölnél — a térdig érő hóban nem tudott fölrepülni, s daczára annak, hogy 20 lépésről két, jól irányzott lövés érte nyulsöréttel, még is soká bacsuzott el az élettől. A szívós életű madár még akkor is vagdalt magá körül, midőn már több ütést kapott fejére; végkép csak úgy lehetett megölni, hogy agyába egy kést dobtak. Gyomrában egy esontostul lenyelt nyulat találtak.

— Hontmegyének a múlt hóban tartott őszi közgyűlésén egy igen nevezetes és fontos indítvány tárgyalatott és fogadtatott el. Az indítványt Kalmár Lajos bizottsági tag, Kóburg herczeg urad. ügyésze tette s azt tartalmazza, hogy: „felirat intéztesék az országgyűléshez, oly törvény alkotásának érdekében, amely minden tanítóválasztás érvényességéhez kormányi jóváhagyást tesz szükségessé“. Bizony mondanunk se kell, hogy a nemzetiségi izgatások kérdésének még alig vágott valami úgy az elevenébe, mint ez az indítvány; melynek minden megye részéről való támogatását s törvényre emelkedését melegen óhajtuk.

— A lévai jótékony nőegylet működéséről — a rongyok gyűjtését illetőleg, f. év május havától kezdve f. év december 6-ig. — a következő jelentés küldetett be hozzánk. Először is mindjárt májushóban Öméltósága, az egylet elnöke, Mailáth Flóra urnő által küldetett több ruhanemű és 5 fit készpénz; ezen adomány ugyancsak Öméltósága által kijelölt, Mudri Mária és ennek két leánygyermek között május 21-én kiosztatott. Ugyszinte a többek részéről adományozott, használható ruhákat — az egylet kijavittatta és ezekből részesült 17 gyermek, még pedig 6 leányka és 11 fiu;

Tárcza.

Petőfi szerelme.*)

Petőfi költészetének legfőbb jellemvonása: az őszinteség, és egyszerűség.

Az őszinteség nagy irói erény; az affektálás, mely kivált jelen irodalmunkat jellemzi valóságos átka az irodalomnak, ép úgy, mint erkölcsi életünknek a képmutatás.

Nem oly írót értek ez alatt, kik az igazságot szánt-szándékkal tagadják, hanem olyanokat, kik a hatásvadászat hevében önkénytelenül dobják el az igazat s a költői hév által elragadtatva, a regényesség útjára térnek.

Az ily író, vagy költő egészben, vagy részben elveszti őszinteségét, mint a színész, ki az életben is színész, jóformán maga sem tudja: mikor színlel, mikor őszinte.

Az írónak meggyőződéséből kifolyólag igaznak, — a költőnek pedig őszintének kell lennie, ha azt akarja, hogy szava meghallgattasék.

Nem a tárgy nagysága s a rendkívüli érzések és szenvedélyek hajhászása teszi a költőt, hanem a tárgyatól való áthatottsága s az érzések és szenvedélyek őszintesége.

Petőfi annak adott hangot, amit érzett, oly dolgokat s tárgyakat énekelt meg, melyek közvetlenül érdekelték.

Benső, őszinteséggel irt ő mindenről; — így dalolta ő el szerelme dalait, melyek között lapozgatva, a nagy költő szív ügyéről, szerelmi viszonyairól — leszek bátor röviden megemlékezni.

E század 22-ik évének utolsó órája szülte e nagy költőt, ki zsenge gyermekkorát Félégyházán tölté; Kecskeméten, Sz. Lőrinczen, Gyöngyösön, Pesten, Aszódon, Selmezen és Pápán végezte iskoláit.

1835—1838 ig Aszódon járt iskolába, hol a jeles, önértetes ifju kedvence volt tanítóinak; házigazdájá, atyjának gyermekkori barátja lévén, jól esett lelkének látni, tapasztalni Sándornak előmenetelét; s ezért szívesen tűrte, hogy a ház kicsije-nagyja ked-

vez a kosztosgyereknek. Zsuzsika, a ház vezetője, a család szemé-fénye, ki körülbelül egykoru lévén Petőfivel: lángra lobbantá a költő szívet s megszületett az:

„Első szerelem.“

Persze, vége szakadt az idylli életnek, a zsiros kötényű lánykát a verses száju poéta nem czirógathatta sokáig; Zsuzsikától válni kellett s ekkor gondolt először a színészi pályára.

Petőfinek e korban minden tette, levele lázas nyugtalanságot tanúsít, mely küzd élete mindennemű viszonyaival, a szülők akaratjával, a barátok tanácsaival, az iskola, a katonaság, sőt még a színészet korlátáival is.

Tulajdonképen nem tudja: mit akar, csak érzi, hogy nem közönséges pályára van hivatva, s mindenütt keresi e pályát; ma katona, holnap költő, majd színész, végre mindkettő egyszerre. Nem maradhat egy helyen sokáig, vándorolni kell, hamar lemond egy-egy pályáról, csak lantjához marad hű.

„Petőfi, mint férfi, nem volt eszményi alak: Termete szikár, középnagyságu, arczsine sáppadt, szemei aprók, feketék, szemöldei szatyr-vonalban menők, orra hegyes, tövén a homloknál benyomott, haja fölfelé szoktatott, szája kicsiny s egy rendetlenül előre álló fog miatt gunyoros kifejezésre nyiló. Egész lénye, tekintete komor, zárkózott volt.“

De mikor ez arczot a költészet lángja hevité, mikor műveit elkezdte szavalni: akkor minden vonásában kigyuladt a lélek; tekintete lángolt, sugárzott, alakja megnőtt, fölmagasut, szoboridomot vett, akkor aki látta s halgatta, bele kellett szeretni. Férfit és nőt magával ragadott, a hová akarta. — Így írja őt le Jókai.

Szerették, ő is szeretett. Vachott Sándoréknál gyakran megfordult, kinek neje egy áldott szívű, művelt asszonyka volt, éppen olyan, mint nővére, Csapó Etelka; ekedves szöke gyermek bilincselte a költő szívet. Petőfi tehát ismét szeretett, — de szeretete csak muló tiszta-virág volt, — rövid életű, mely alig mosolyog s már a feledés fátylát szövi e drága emlék halottas szemfödőjeként.

Szerelme, Etelka hirtelen meghalt, s a költő szive keservét e dalba önté ki:

„Ó, a kedves drága kis leány,
Ő s az élet lakták szívemet;

Mint repkény a fákat, a remény
Átszövé e tündér teremet.

S ki lesz új lakó szívemben, mely
Nemsokára végkép romban áll?
Legfőlebb is egy vén remete,
S ez a remete a halál.“

De nem így lett ám, nem halt meg; nem a vén remete, nem a halál foglalta el Etelka helyét; bizonyára Petőfit is, mint sok halálosan szerelmes leánykát, vigasztalta édes mamája; „Ne busulj lelkem, nem halsz bele, látod nem neked való volt, nem rendelte az Isten neked. — Majd eljő még az igazi, hiszen mindenkinek kerül párja — az igaz, hogy egyiknek korábban, másiknak később.“

Petőfi jó fiu volt, megnyugodott e tanácsban. a biztatás hamar hegesztette sebet s rövid idő mulva már nyugtalankodni is kezdett. Ő szeretni vágyott, neki szeretni kellett — s dalolt:

„Szeretnék már szeretni ujlag
Mit ér a kert, ha rózsát nem terem?
Ha szerelemmel nem diszeskedik,
Mit ér az élet, ifjuság nekem?“

Petőfiben a szerelmi vágyat nemesebb szikra éleszté, a költői hév, a költői láng, szenvedély dult keblében; imádtá a női erényt, neki szívjoság, szellemgazdagság volt ideálja a nőben, s kibén e tulajdonokat nem vélte fölismerni, azt dalra sem érdemesíté.

1845-tavasán egy varró leány után epekedett, kinek erényeiről a jó czimborák között naponként tartott prédikációt s végtelen boszantotta, ha társai valamelyikének kételye támadt állításának igazságában. E leányt is megéneklé, dala azonban, nem a mély érzelm szüleménye, költői ábránd az inkább, melyet a leány erénye s elmessége teremtett a költőben; e dala így szól:

„Varró leány a szeretőm,
Azaz, hogy én őt szeretem,
Oly főnhangon kiáltja ezt
Vadul ugrádozó szívem,
Hogy semmi kétség benne.
Bolondos egy historia talán;
De már egyéb nincsen hátra;
Szeress te is, te szép varró leány!...“

Még ugyanez évben egy, Gődöllőn lakó kisasz-

* Gyulai Pál egyetemi tanár előadásai, Jókai Mór és gr. Teleky Sándor hírlapi közleményei után összeállítva.

kik, hármát kivéve — mind iskolabájarók. A többi, — kevésbé használható rongy, vas, üveg, esont pedig elárnyítatik és ezeknek pénzértéke a jobb darabok kijáratására fordítatik. — Midőn a szenvedő emberiség jóakaróinak mindezt tudomására hozni óhajtottuk, fölkerült azokat egyszersmind a további kegyes adakozásokra úgy a jelen, mint a jövő időre nézve is. F. M.

— Szilveszter estéje a Szittnyán. A magyarországi Kárpát-egyesületnek Selmeczbányán székelő Szittnyán a - o s z t á l y a legutóbb elhatározta, hogy ez év utolsó napjainak valamelyikén téli kirándulást rendez a Szittnyán-hegyre s a Szilveszter-estét ott fogja megálni. Az osztály, melynek jelenleg 155 tagja van, vezérszerepet visz a város társadalmi mozgalmaiban, kéthetenként közös vacsorával egybekapcsolt társas estélyeket rendez, karácsony másodnapján pedig egy nagy sétahangversenyt szándékozik adni.

— Hymen. Szilányi Miksa borsmegyei közgazgatási ígató, Aranyos-Maróthyon jegyett váltott Löwenfeld Róza kisasszonnyal.

— A lévai kaszinóban f. hó 7-re kitűzött estély a közönség nagy számu részvétele mellett szép sikerrel tartatott meg. Az estély szellemi szórakozása ezuttal két főadás volt; ezek egyikét szavallás, másikát fölolvadás képezte. A „Halottak estéje“ című költeményt P. Szathmáry Károlytól szép esengő hangon, átérezett hanghordozással és ügyes gesztussal, köztetszés között szavallta el Pazár Erika kisasszony. A szavallást megelőzőleg pedig Petőfi szerelme címen Holló Sándor tartott fölolvadást, melyet mai és jövő számunkban teszünk közzé. Az estély kedélyesség és élénkség tekintetében semmi kívánni valót sem hagyott fönn. — Ertesülésünk szerint, — a közbeeső ünnepek miatt, a legközelebbi estély jövő évi január 11-én fog megtartatni.

— A vihnei fürdőtelepen melyet legutóbb Selmecsváros vett birtokába, a város közönsége elhatározta, egy új fürdőépület fölépítését. Mindjárt az ez iránt tett intézkedések kezdetén azonban nagy akadály merült föl, amennyiben az építéshez szükséges épületfának a város saját erdejéből leendő kintalását s kiadatását a kormány megtagadta. Most tehát, ha a rezervált erdők nyílt kérdésének kedvező elintézése s az alku megkötése az e hó folyamán megindítandó tárgyalások során sem fog sikerülni, tekintettel a munkálatok sürgősségére, az épületfát pénzen kell vásárolnia a városnak.

— A dohány- és szivarárulás ügyében a pénzügyminiszter rendeletet bocsájított ki, hogy a szállodák, vendéglők, kocsosok, sör- és kivéházak tulajdonosai és bérlői részére jövő évre a dohánygyártmányok nem a dohányárúsok számára meghatározott kedvezményi áron, hanem a fogyasztók számára megszabott árak lefizetése mellett fognak kiszolgáltatni. A nevezettek által eddig fizetett hasznbérék megszűnnek. E rendelet azonnal hatályba lépett.

— Beszűntetett orosz stipendium. Az oroszországi kultuszminiszter 1866. óta évenként 15,000 rubelt osztott ki az Ausztria-Magyarországban lévő szláv tanulók között, oly czélból, hogy a stipendium élvezői kötelesek voltak néhány évig — mint tanítók működni Oroszországban. Most az orosz kormány besűntette e sti-

pendiumokat. Tehát ezzel is kevesbült a panszlávizmus eszköze nálunk.

— Rövid hírek. A képviselők mandátumának 3 évről 5 évre való kiterjeszése végett megindult az akezió s az indítványt a kormányirtból számos képviselő írta alá. — A kivándorlás meggátolására erélyes intézkedéseket tett úgy a magyar, mint az osztrák kormány; mindazok föltétlenül visszautasítatnak, akik katonai kötelezettségüknek nem tettek eleget. — Egyűd István, a fővárosi népszínház jeles művésze e hó 6-án Vácztól elhunyt — Amsterdamban nemzetközi kiállítást rendeznek, melyen a képzőművészetnek külön osztálya lesz és a részvételre a magyar művészeket is meghívják. — Pázmány Péter szobrát, melyet Simor hercegprimás emeltetett nagy költséggel, f. hó 6-án leplezték le az esztergomi bazilikában. — Edison-ing, ez a neve egy új módú ingnek, mely annyi rétegből áll, ahány nap van egy évben, minden nap csak egy réteget kell arról lefejtetni, s ezáltal ismét tiszta fehér lesz az ing. Ily ingben egész nap kénymet söpörhet az ember, vagy a szénbányában dolgozhatik s ha lefejtjük a felső réteget, este már akár a legfényesebb bálon is megjelenhetünk vele. (Szép. ha igaz.) — A borhamisítás megakadályozása érdekében a földm. miniszter az erre vonatkozó t. javaslatot a háznak még ez évben be fogja nyújtani. — Csángó magyarok időznek most Budapesten, hol az illetékes körökét járják sorra aziránt, hogy a Bukovinában élő 20,000 csángó testvérek az anyahazába telepíttessenek. Voltak a minisztereknél, voltak a királynál s mindenütt kedvező ígéretet nyertek a betelepítésre vonatkozólag. — Leégett e hó 6-án a londoni Alhambra-színház; szerencsére a tűz csak előadás után ütött ki. — Elsűlyedt egy „Mary“ nevű osztrák hajó Marseille közelében, rakományai olajból és kókuszdióból állott. — Legújabb hírszerint: Poroszország és Ausztria-Magyarország között irásbeli szövetségi szerződés létezik. — Panceva városát elnyeléssel fenyegeti a Duna. Általában Európaszerte árvízveszély uralkodik.

Apróság. „Mi a sötétség?“ E kérdést tette föl egy tanár növendékeinek; kik közül azonban egy sem tudott neki kedvére való feleletet adni. Végre tehát ő maga ekkép definiálta a kérdést: „Sötétségnek nevezzük azon állapotot, midőn egy vak szerezsen éjfélkor, egy sötét pinczében egy fekete macskát meg nem talál.“ — Mur ez aztán borzasztó sötétség lehet!

LEVELEZÉS.

Tekintetes Szerkesztőség!

Verebély 1882. december 4-én.

Ezuttal van szerencsém m. városunk néhány érdekes eseményéről értesíteni a Bars m. t. olvasóit.

Filó Ferencz, nyitra-esarnoki tanító f. hó 2-án vezette oltárhoz néhai lovag Hörmayer József es. k. kapitányának bájos és igen művelt leányát, Florisbellát. — Az esketést Ft. Pristyká Neit, helybeli esperes-plébános ur végezte, melynek végén szivrezható alkalmi beszédet intézett az ifjú párhoz és

szonyba, a művelt és szép Mednyánszky Bertába is szerelmes lett — s több kellemes órát töltött vele Gödöllőn; ezen órák emlékeiből teremtettek a „szerelem gyöngyei.“

Ezek között is vannak szép költemények, de mégsem ezek Petőfi legsikerültebb szerelmi költeményei.

Ezen ismeretségein kívül volt még neki egy futó fölhevülése. 45-ben, egy koncert alatt, meglátta egy bankárnak csinos, fiatal leánykáját s magasztalta barátai előtt. Pálh Albert, a humoros író, röviden megjegyezte, hogy „nem ily szegény embernek való, különben, ha van bátorságod kérd meg“. — Petőfiiben meg volt az a dacz, hogy amit kétségbe vontak benne, csak azért is megtette; tehát most is nem sokáig habozott, hanem beállit a bankárhoz e szavakkal, hogy: „én azon kezdem, amin más végezni szokta: feleségül kérem a lányát.“

A bankár derék, finom uri ember volt s e mellett művelt, olvasott hazafi (talán V. . . . r), Petőfit műveiből ismerte, nem utasította hát el, hanem azt felelte, hogy e dologban a választ leányára bizza s bevezette a különös kérőt családja körébe. De leánya körül nem találta oly jól magát Petőfi s e látogatás után többé feljők sem ment. — Ez természetesen nem volt más, mint ifjonezi tréfa, mely Petőfi kétségbevonat bátorságában leli magyarázatát.

Sokkal nevezetesebb a 1846. év őszén keletkezett valóságos szerelmi viszonya, mely életére s költészetére legnagyobb befolyással volt. Petőfi ugyanis 1846-ban szokása szerint vidékre rándulván, Pap Endre költőnőjét látogatta meg Szatmármegyében, aki őt egy alkalommal N.-Károlyban bemutatva a gróf Károly Lajos Erdődön lakó jószágigazgatója leányának, Szendrői Juliának.

A két szempár találkozására villamos hatást gyakorolt a két ifjú szivre, alig tudtak szót váltani.

Petőfi rögtön kijelenté barátjának, hogy: „vagy ez lesz a feleségem, vagy senki;“ a költő hevesen bele szeretett a fiatal leányba, aki nemesak szépsége által tűnt ki, hanem irodalmi műveltsége, élénk kedélye által a vidéken is meglehetősen innepelt hölgy volt. — Juliára pedig végtelen hatást gyakorolt Petőfinek költői híre, a leányka maga előtt látta ábrándos képzeletében

megalkotott ideálját, alig tudta elpalástolni elfoglaltságát már a bemutatás pillanatában is.

A bál után egy párszor kirándula Erdődre is Petőfi, hogy szive választottját házi körben is megismerje.

Dalba önti szerelmét s lelke egész melegével tárja föl érzelmeit szive választottja előtt; egy gyönyörű költeményben mutatja be nekünk Petőfi imádott hölgyét, — ismerkedjünk vele:

„Juliához.“

Piros orca, piros ajkak,
Barna fürtök, barna szem,
És ez arczon és e szemben
Mennyi lélek, istene!

Oh ha birhatnám e lelket,
Ezt a lelkes kis leányt!
Szolj leányka mond, hogy téged
A szerelem még nem bánt?.....

A két szerelmes megérté egymást, a leány oda igére kezét a költőnek, de az atya nem lévén Petőfi látogatásakor otthon, Petről levélben kereste őt föl, melyben megkéri leányát. Az atya, aki Petőfiről annyit tudott, hogy katona volt, azután színészkedett s a vidéken bordalairól volt híres, — nem a legjobb néven vette a vándor költőnek betolakodását; főkép, minthogy leányát már ekkor többen kérték; mindamelllett oly levélben válaszolt, mely nem volt sem igenlő, sem tagadó, de elég udvarias. Azt mondja a többek közt, hogy: „én önt nem ismerem, leányom még fiatal, legyen szerencsém többször s egy év múlva majd szólhatunk a dologról.“ Szendrőinek ez udvarias válasza r. szint társadalmi állásának kifolyó műveltségéből, részint leányának őszinte vallomásaiból eredt; de valószínű, hogy Petőfinek költői híre is kezdett az öreg ur előtt imponálni. Mindamelllett Petőfi a halogatást egyenes visszautasításnak vette, mely alatt lenézés rejlik. S ez végtelen bántotta őt, ki hirnevére oly büszke volt, hogy a mágnást csak kegyelemből nevezte barátjának. Tanuskodik erről Teleki Sándorhoz: „ön az intézett levele is, melyben a többi között azt mondja: „ön az egyetlen mágnás, akit a világon tiszteltek.“ Büszkeségét igazolja Egy tábornokhoz intézett költeményének ez utolsó pár sora is: „én ugyan nem tartom magamat nagy embernek, de akorácska csak vagyok,

méltán; mert ritka esemény, hogy egy gazdag, művelt, szép és mindazon tulajdonokkal ékeskedő hölgy, melyek őt föllebb való aspirációkra jogosítják, — legyőzve az előítéleteket, lemondva mindenről, mit a fensőbb osztály sorsa nyújt; egyedül nemes szívének érzelmét követve — egy szegény falusi tanítóhoz megy nőül!

A templom megtelt minden rangu, nemű és felekezeti nézőkkel s bizvást állithatom, hogy nem volt ott egy sem, ki szívéből nem óhajtotta volna, hogy az új párra adja Isten szent kegyelmét és áldását! En is őszintén óhajtom: éljenek soká, és legyenek boldogok!

A második örvendetes mozzanat az, hogy: f. hó 3-án, Xaverisz. Ferencz napján fölköszöntvén városunk egyik igen érdemes polgárát, Mayerhuber Ferencz urat, nemesak lukuliusi vacsorában részesültünk vendégszerető szízlánál, hanem megemlékezvén korán elhunyt koszorus költőnk, Arany János elévülhetlen érdemeiről, annak fölláttandó emléksobrara 28 frtot áldozni kedves kötelességünknek tartottuk.

Az adakozást t. Szilassy Sándor. kir. járásbíró ur lelkes beszéddel indítványozta; a begyűlt pénz is ő volt szives átvenni s rendeltetése helyére való juttatását is elvállalni.

Többi mellett emlitem, miként nálunk is teljes erővel beállt a tél: sok a hó, kevés a fa. — A pénzühiány fölötté érzékeny. A közegészség igen jó. — Csak már legalább e jót ne vegye el tőlünk a jó Isten!

r. l.

Közönség köréből.

Léva, Deczember 7-én 1882.

T. Szerkesztő ur!

Mindnyájan, kik a helybeli kisdóvodai növendékek mult évi karácsonyi szünetnapjában jelen voltunk, élénk tetszéssel emlékezünk vissza e kedves előadásra s a kisdedeknek a nyert ajándékok fölötti örömeire, de azt is hozzá kell gondolnunk, hogy eme költségek fődözéséhez a még távol fönnállott Szepesbizottság 50 forinttal s Szakmáryné ö.n.sága, ha jól emlékezem, nőegyleti gyűjtés czimén mintegy 15 forinttal járult.

Ámde ez időszerezt a Szepesbizottság pénzzel többé nem rendelkezvén s ilyes gyűjtésről eddig tudomásom nem lévén, fölkérem a t. szülőket, valamint a kisdedek és az óvodatgy barátait, miszerint ne engeljék azt, hogy a tisztelendő nővérek ezen, a kisdedek örömeire és a nagyokt épülésére is szolgáló nyilvános szünetnapjában és karácsonyi költségeit saját, igen mérsékelt javadalmukból, mintegy ömaguk megfosztásával — fődözzék; áldozzon e czélra kiki saját tetszése és tehetsége szerent, én a magam részéről e nemes czélra 3 forintot ide zárok, azon kérelemmel, miszerint ezt s a még bejövő bármily kisebb-nagyobb adományt rendeltetési helyére eljuttatni méltóztatnék.

Egy szülő.

hogy oly, parányok aminő ön, levett kalappal szóljanak velem.“

Nem habozott tehát a büszke költő sokáig a levél vétele után, hanem sietett Erdődre a leány atyjához; aki különben esendes, komoly ember volt s azzal állított be hozzá, hogy: „vettem levelét, de engem ki nem elégít, leányát szeretem, ő is engem, én tehát követelem, hogy a leányát adja ki, mert az atyának nincs zsarnoki hatalma gyermeke fölött“. — Szendrői nagyon esodálkozott a költő ilyen föllépésén, hevesen összeszólkoztak erre, s bizonyu haraggal váltak meg egymástól. Az atya mérséklé magát s nem gátolta, hogy Petőfi, leányával ez alkalommal is ne váltson szót; ki aráját arra kérte, hogy szökjék el vele. — A leány azonban már ekkor megígérte atyjának, hogy egy évig várni fog s most Petőfit is arra kérte, hogy várjon egy évig. — Petőfi ezt is elutasításnak vélvén, sértett büszkeséggel távozott. Szívében iszonyu harag dult; nemesak az atya ellen volt végtelen föl ingerülve, de a leányt is kis lelkűséggel vádolta.

Ily fölháborodott, bosszura gyult kedélyvel érkezett Debreczenbe, ahol régi színészársait kereste föl épen színi előadás közben; a jelenet végeztéig egy kulisszafalhoz simulva, nézte végig a jelenleg is élő művésznő: Prielle Kornelia, a társulat primadonnájának jelenetét — anélkül, hogy a körülötte álló színészszerzők egy hangra, egy tekintetre is méltatta volna: már társai borzadálylyal távoztak tőle s félve sepegették: „szegény Petőfi megörült“. Prielle jelenetét végezve egyenesen Petőfihez fordult s melegen üdvözlé őt; Petőfi a nyujtott kezét megragadta s remegve, fölindulva kéré a kedves, fiatal művésznőt: szánjon neki egy pár pillanatot s hallgassa meg kérését. A költő röviden végzett: házasságot ajánlott, még pedig oly föltétellel, hogy még aznap összeesküdjenek.

Prielle — nem minden habozás nélkül bár — igent mondott. Mire Petőfi egyik ismerősével pap után nézett, de Debreczenben nem akadt pap, ki az elég különös kívánságnak megfelelően, ki a szokásos formák megsértésével őket összeadja. Mindamelllett az összesereglet társaság lakomát esapott Petőfi tisztelőre, de a lakomán úgy Petőfi, mint Prielle gondolatokba mélyedve: szótlanok, szomorúak valának.

(Folyt. köv.)

Irodalom és művészet.

Höpolyhek czimű elbeszéléseire bocsájtott ki előfizetési ívet ket **B r a n k o v i c s** György. A má egy kötet, az író arcképével. Előfizetési ára: 1 frt. Az egy kötetes munka 12 elbeszést fog tartalmazni s 15 nyomtatott ívből fog állani. A kiállítás oly fényes leendő, hogy minden könyvtárnak és olvasóknak talán díszre fog valni. Az elbeszélések egytől-egyig háttérrel magának az életnek, az emberi természetnek, és miként a szerző maga mondja: „tollam a lélek logikájának s az erkölcsbirónak a szolgáltatásán állott akkor ép úgy, midőn a bűnök bűnhődését eszelte, mint akkor, amidőn az erényt juttatá diadalra. Elbeszéléseim nem mesék, hanem tények, hőseim és hősnőim szeszélyesülve avagy emelt fővel jártak közöttünk.” Az irodalom barátainak, s különösen a szépért, a nemesért lelkesülő hűlygeknek, s mindazoknak, kik kedvelői a komoly, de élvezetes olvasmányoknak, az érintett művet melegen ajánljuk pártfogó figyelembe. Az arcképpel ellátott kötet előfizetési ára 1 frt. Bolti ára 2 frt leendő. Gyűjtőknek minden 10 példány után ingyen példánnyal szolgálnak. Az előfizetési ívek folyó évi december 20-ig beküldendők s a kötet, hogy újvívi ajándékul is alkalmas legyen — az előfizetőknek azonnal megküldetik. Előfizethetni a szerzőnél: Budapest, IV. Sarkany-utca 3. sz.

Stanley „Utazásom Közép-Afrikában” czimű nagy érdekű művének újabb nyolc kötetét (10—17) fekszik előttünk. Minden újabb ív valóban zavarba hoz, hogy mit mondjunk a műről, amit már el nem mondottunk, vagy ami új lenne azok előtt, kik velünk együtt a legfeszültebb érdeklődéssel, hogy ne mondjuk, kiváncsisággal várják a nagynevű utazó komolyan tudományos és mégis oly minden ízében telibincselően, vonzó modorban elbeszélés utazását, emberi erőt föllüktető fáradalmait. Mintha egy álmokép vonulna el szemünk előtt, mely majd lidércnyomás gyanúját nehezíti reánk és aggodunk, mint szabadul majd a hős a minden oldalról ellene zúduló veszély elől, — majd ismét valóságos győnyörrel merülünk el az egyszerű természet elragadóan szép részleteibe. Bárnyel — még oly jelentéktelenek látásai — fejezet is annyi tarka képet állít elénk, hogy bizony nem túlzás, ha az itt szerzett élvezetet fölíbe tesszük a legdivatosabb regény által nyújtott szórakozás sok is. Mily érdekes például az ugandai élet és szokások leírása, mely tiszta fogalmat nyertünk az ottani kezdetleges társadalom tagjairól és kormányzatáról, mely élethíven állítatik elénk Mtesa császár, udvarával, fejedelmi győzelmével és szabadságmával együtt. És mit mondjunk még a szöveg közé rajzolt és nagyobb képekhez, melyek segítségére jönnek a képzeletnek, hogy annál könnyebben elbolyogjon a távol és sötét világrész titokzatos vidékein, melyek még soha ily leírás nem került k olvasó elé. — A díszes kiállítás minden kifogáson fölüli áll, az ár pedig oly olcsó, (egy kötet 30 kr.) hogy más nyelven hat ily árért sem lehet ily díszművet megszerezni.

Az Ország-Világ VI-ik füzeté igen szép, változatos, gazdag tartalommal jelent meg. Ajánljuk a derék és kitünő képes lapot t. olvasóink figyelmébe. Előfizethetni, Wilckens és Waidl könyvkiadó hivatalában, koronaherceg-utca 3. szám. Előfizetési ár: egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

A Regényvilág czimű képes szírirodalmi lapok 6—9. füzetét vettük és örömmel tesszük róla tanúbizonyosságot, hogy kitűnő földrajzhoz szépirodalmi v. Falat sohasem maradt hívebb, mint a lap, mely hasábjain a legjobb magyar írók tollából a legérdekesebb műveket közli. A szöveg közé nyomott képek sikerült

metsetek és csak emelik a vonatkozó-cikkek értékét. (Megjelenik a Regényvilág R é v a i testvérek kiadásában Budapestben és előfizetési ára egy negyedévre csak 1 frt 95 kr.)

A Magyar Háziaszony — nőket illető háztartási, gazdasági és egyéb érdekes közleményeket tárgyozó hetilap szerkesztésében lenyeges változás állott be. A szerkesztést K. Beni c z k y I r m a ismert nevű írónőnek vállalta el, kinek tág irodalmi működése különösen azon irányban, melyet a „Magyar Háziaszony” magának megjelenése óta kitűzött, mindenki előtt ismeretes. A lap előfizetési ára negyed évre 1 frt 50 kr. A „Magyar Háziaszony” kiadóhivatala Budapest, V. Széchenyi-utca 8.

A lévai nőegylet alapszabályai.

(Folytatás.)

IV. Az egylet ügyvezetése.

8. §.

Az egylet ügyeit vezetik:

- A) Az igazgató választmány.
- B) A közgyűlés.

A)

Az igazgató választmányt képezik: az elnök, alelnök, gondnok, pénztárnok, jegyző s a 18 választmányi tag. A választmány minden tagja, a tisztviselőkkel együtt, a közgyűlésen általános szótöbbséggel hat évre választatnak meg s mindnyájan újra választhatók. Az egylet tisztviselői fizetés nélkül működnek.

10. §.

Az elnök

- a) az egyletet a hatóságok előtt képviseli;
- b) a közgyűlést összehívja és azokban elnököl;
- c) az alelnök által kiállított utalványokat ellenjegyzzi;
- d) az igazgató választmány által hozott határozatokat érvényesíti s az egylet nevében kiállított kötvényeket vagy tagsági okleveleket aláírja.

11. §.

Az alelnök

- a) a működésében esetleg akadályozott elnököt helyettesíti;
- b) a választmányi gyűléseket összehívja és azokban elnököl;
- c) az egyleti kiadásokat a választmány határozata folytán utalványozza;
- d) hol gyors intézkedés szükségeltetik, azt az igazgató választmány utólagos jóváhagyása mellett eszközöli.

12. §.

A gondnok

- a) az egylet vagyonát leltár mellett kezeli, a pénzt kivéve;
- b) a választmány határozata szerint a szükségletek előállításáról gondoskodik;
- c) kimutatást ad évenként a választmánynak;
- d) a leltár két példányban állítandó ki, melyek egyike a jegyzőnél teendő le.

13. §.

A pénztárnok

- a) kezeli az egylet jövedelmeit és kiadásait, ezekről rendes számadást vezet;
- b) az alelnök által kiállított s az elnök által ellenjegyzett utalványokra fizet;
- c) a tőkét s egyéb pénzbeli (50 forinton fölül) jövedelmeket további kiutalványozásig a lévai takarékpénztárba helyezi el;
- d) beszéli a tagsági járulékokat, alapítványokat, adományokat s egyéb jövedelmeket s ezeket nyugtatóványozza;
- e) évenként a választmánynak s általa a közgyűlésnek számol.

(Folytatás köv.)

Nyílttér.

I.

Fényképészeti fölvételeket

még a téli évadban is, naponként d. e. 10 órától kezdve, d. u. 3 óráig állandóan és pontosan eszközöl

Léván, Zöldkert utca 35. sz. **Licskó János** fényképész.

II.

Egy jó házból való fiu, kereskedői tanoncként azonnal fölvétetik

Kern Testvérek
kereskedésében, Léván.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: **Holló Sándor.**

50. szám.

HIRDETÉSEK.

Deczber 10, 1882.

2851. sz.
1882.

Árverési hirdetmény.

A lévai kir. járásbírórág mint telékkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik hogy **Cservonák Paulik** Katalin és **Csurni Paulik** Julianna csejki lakosok végrehajtatóknak **Baluch János** csejki lakos végrehajtást szenvedő elleni **66 frt 60²/₃ kr.** tőke követelése, ennek 1876. évi november hó 1-ő napjától járó 6% kamatai, továbbá a 11 frt 12 kr. perbeli és a már eddig 15 frt 3 kr. tevő ugy az ezennel 8 frt 45 kr-ban megállapított, valamint a még fölmerülő végrehajtási költségei kielégítés végett lefoglalt következő **ingatlan vagyonság** u. m. **Baluch János**nak a fönt megnevezett járásbírórág területéhez tartó sor csejki községbeli 62. számú tjkvben A I 2—33 és A + 1—8 sorsz. kk. alatt i fekvőségeiben 114. rész tulajdoni jutalékai, s ennek tarozé ai az 1883. évi **február 22-ik** napján délelőti 10 órakor csejki községben a községi bíró lakánál az 881. LX. t. cz. 169—174. § a szabályai szerént megtartandó bírói árverés utján a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Ezről a venni szándékozók azon hozzáadással értesítetnek, hogy az ezel egvidejűleg megállapított árverési feltételek szerint: 1-ör A kikiáltási ár A I 2—33 s. sz. alatti fekvőség és ennek tartozékában 1/4 rész ill tményére **246 frt.** o. é. az A + 1. s. sz. alatti fekvőség 1/4 részére **6 frt.** o. é. az A + 2 s. sz. a szőlőbeni 1/4 része **201 frt.** o. é. az A + 3. sz. a. fekvőségbeni 1/4 részére **12 frt.** az A + 4. s. sz. a. fekvőség 1/4 részére **18 frt.** o. é. az A + 5. s. sz. a. szőlőfekvőség 1/4 részére **175 frt** az A + 6. s. sz. a. a szőlő 1/4 részére **6 frt.** az A + 7. s. sz. a. szőlő 1/4 rész re **95 frt.** és az A + 8 s. s. a. szőlőfekvőség 1/4 részére nézve pedig **102 frt.**

2-ör. A venni szándékozók tartoznak az árverés alá bocsájtott ingatlanúság kikiáltási árának 10%-át bánatpénzül készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban letenni.

3-ör. A vételár három egyenlő részletben és pedig az első részlet az árverés jogerőre emelkedésétől számítandó 30 nap, a második részlet ugyanazon naptól számítandó 60 nap alatt, a harmadik részlet ugyanazon naptól számítandó 90 nap alatt fizetendő.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen telekkönyvi hatóságnál és a csejki község elöljáróságánál is megtekinthetők

Léván, 1882. november 22. napján.
305. 1. **GYENES JÓZSEF** kir. járásbíró.

Károlyi György

papírkereskedése, Budapest V. Dorottya u. 10.

ajánlja a

Karácsonyi és Ujévi ünnepekre

ajándékoknak alkalmas levélpapirjait, monogrammal és anélkül, névjegy készí ményeit, i. odai és írószereit, jegyzék- és függő-naptárait, pénztintézetek és üzletek számára készített könyveit nagy választékban és a legjutányosabb áron.

Kö- és könyvnyomda, vonalozóintézet.

306. 1.

! Verseny Triesztnek !

Czirók János

fűszerkereskedő Léván

azon előnyös helyzetben van, hogy kávészállítmányait közvetlen a termelők kezéből kapja; emélfogva:

a trieszti árukkal versenyez.

Egy kilo kávé 1 frt 55.

Ujévtől kezdve, a fogyasztási adó megszüntetése után még olcsóbb!

Ugy helyben, mint vidékre történt megrendelések pontosan s gyorsan teljesítetnek. 307. -3.

os kir. bécsi általános

Van szerencsénk a n. é. közönségnek becses figyelmébe ajánlani

Vas-, fűszer-, csemege-, déligyümölcs-, ananász-, rum-, orosz tea- és nagy választéku **czukorkák**-ból álló

Raktárunkat,
melyben egyszersmind

Karácsonyi és Ujévi
ajándékoknak
való alkalmas cikkek is kaphatók.

mély tisztelettel

Kern Testvérek

Léván, Fő-utca 62. sz.

308 1

Nyulat, foglyot, özet, fenyvesmadarat

s egyéb konyhai vadakatilló áron alulírott állandóan vásárol és jutányosan elad.

Ugy a vadászattal foglalkozók, mint a fogyasztó közönség bi. alomal fordu.hatnak alulírotthoz.

Ugyanitt decz. 8 tól kezdve friss hal is kapható.

Léván (Rozmaring-utca)

Breier Zsigmond,

309. 6-3

hal-és vadkereskedő (nyáron szobafestő.)

Karácsonyi és Ujévi ajándékok,

melyek állandó értékkel bírnak, ugy fölnöttek, mint ifjak számára legnagyobb választékban jutányos áron kaphatók:

Felsenburg Fülöp

óras- és ékszerésznél

310. 1

Léván.

Hentes üzlet.

Alulírott értesitem a t. közönséget, hogy üzletemben naponta friss **hus** és **virslí**, mindennemű **kolbász** s egyéb töltelékek kaphatók: ugymint tö tött sonka, mortadell **parizer**, **nyelvkolbász**, **főzelék-kolbász** (aufzag) **debreczei-kolbász**, **nyári-szalami** és minden egyéb friss töltelék Továbbá **füstölt-hus**: **sonka**, **kolbász** stb., valamint **füstölt-kis-malacz** egészben, vagy kisebb részletben is.

A mérsékelt árak; a hus finomsága s a készítmények izletessége ajánlják áruimat. Léván, 1882. decz. 8. Tisztelettel

311. 1.

KEVICZKY GÁBEL,
üzlettulajdonos